“Каралды”

Методик берләшмә утырышы

беркетмәсе №1

Җитәкчесе..............Э.Ә.Сабирова

31 нче август,2018 нче ел

“Раслыйм”

“Кычытканлы төп гомуми

белем мәктәбе” директоры

.... Ф.Р. Сабиров

Боерык № 53

31 нче август, 2018 нче ел

Татарстан Республикасы

Нурлат муниципаль районы

“Кычытканлы төп гомуми белем мәктәбе”нең

1-4 НЧЕ СЫЙНЫФЛАР өчен

2018-2019 нчы уку елына

ӘДӘБИ УКУДАН ЭШ ПРОГРАММАСЫ

Төзүче: Сабирова Эльмира Әнвәр кызы,

I категорияле башлангыч сыйныф укытучысы

Педагогик киңәшмә утырышында каралды.

Беркетмә №1, 31 нче август, 2018 нче ел

1. “Әдәби уку” фәнен үзләштерүдән көтелгәнәтиҗәләр

1нче сыйныф

Шәхси нәтиҗәләр

-татар теленең дәүләт теле буларак ролен аңлау;
-шәхесара һәм мәдәниара аралашуда татар телен куллануга уңай караш булдыру;
- татар теленә карата ихтирамлы караш булдыру һәм аны яхшы өйрәнү теләге
формалаштыру; -әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәҗбүрилеген аңлау;
- кече яшьтәге мәктәп баласы үзе тел берәмлекләрен танып, таныш һәм таныш булмаганнарга бүлә белү;
- биремнәр системасында ориентлашырга өйрәнү.
-иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру;
-үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;
-үз фикереңне әйтә белү.

Танып белү универсаль уку гамәлләре

-үзенә кирәкле информацияне таба белү; анализлый һәм информацияне бәяли белү.
Логик:
Объектларга хас билгеләрне таба :
- авазларны аеру өчен модельләрне чагыштыру, яңа хәреф билгеләнешен өйрәнү;
-яңгырау һәм саңгырау авазларны анализлый, алар арасындагы охшаш яки аермалы якларны табу;
-парлы яңгырау һәм саңгырау авазларны анализлый, алар арасындагы охшаш яки аермалы якларны (тавыш, яңгыраш) таба, яңгырау һәм саңгырау авазларның чиратлашуын аңлату;
-я, ё, ю,е хәрефләренең үзенчәлеген белә, ь, ъ тан соң укылышына игътибар итү;
-ь, ъ хәрефләренең кулланылышын аңлату;
-парсыз тартыкларны табу.
- “аваз”төшенчәсе формалаштыру, модельдә күрсәтү:
-“ парлы яңгырау-саңгырау “тартыклар төшенчәсе формалаштыру, капма каршы кую;
- төсле фонда бирелгән сүзләрне чагыштырып, авазларның ролен ачыклау;
-“хәреф –аваз билгесе” төшенчәсе булдыру, сүзләрнең схема-модельләрен карау.
-Ялгызлык исемнәрендә баш хәреф; җөмләдәге сүзләр арасындагы бәйләнешне ачыклау; сүзләрдән җөмләләр, ә җөмләләрдән аңлаешлы текст төзү.

Регулятив универсаль уку гамәлләре

-укытучы ярдәме беләп максат кую һәм эшне планлаштырырга өйрәнү;
- эш тәртибен аңлап уку эшчәнлеген оештыра белү;
-уку эшчәнлеге нәтиҗәләрен контрольгә ала белү.
-көч һәм энергия туплау, конфликтларны һәм каршылыкларны чишү максатында ихтыяр көчен
үстерү; -белгәнне һәм белмәгәнне аера белү; -үз эшчәнлегеңне контрольгә алу, рәсемнәр ярдәмендә
биремне үтәүнең дөреслеген тикшерү;

-эшләнәчәк эшкә мөстәкыйль максат куя белү;
-үз-үзеңне ихтыяр буенча көйләү;
-бәяләү нәтиҗәсен шартлы символик формада чагылдыру;
-дәрестә өйрәнелгән материалның фәнне өйрәнүдәге, тормыштагы әһәмиятен ачыклау;
-тормыш тәҗрибәсен куллану;
-үтәлгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләү, уңышлылыгына бәя бирү;
-укучылар тарафыннан белгән яки әлегәчә белмәгән күнекмәләрне үзара бәйләү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре

-тыңлаучыларга аңлаешлы сөйләм төзү;
-күзаллау, фаразлау;
-логик фикер йөртү осталыгы;
-күршең белән хезмәттәшлек итү-фикерләү сәләтен үстерү, карарлар кабул итү һәм аны тормышка ашыру; -үз фикереңне тулы, төгәл һәм ачык, аңлаешлы итеп әйтү, аны яклау; -җитмәгән мәгълүматны башкалардан сорашып белү; -иптәшеңнең үз-үзен тотышы белән идарә итү.

Предмет нәтиҗәләре

-укытучының дәрес, уен ситуацияләре белән бәйле сорауларын, күрсәтмәләрен аңлау;
-тыңлаганда җөмлә, сүз чикләрен билгеләү, интонацияне аеру;
-сүзләрне, сүзтезмәләрне, җөмләләрне, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетеп аера белү;
-сүзләрне, җөмләләрне тыңлап тәрҗемә итә белү;
-ишеткән сөйләмнең, җөмләнең эчтәлегенә төшенү;
-өйрәнелгән эчтәлек нигезендә әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү;
-программада күрсәтелгән темалар буенча укытучының сорауларына жавап бирү һәм сораулар куя белү;
-дәреслектә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү, программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу;
-җанлы һәм җансыз предметларны, рәсем, картина эчтәлеген сурәтләп сөйли белү;
-тәкъдим ителгән план, терәк сүзләр ярдәмендә укылган өзек яисә караган рәсем буенча, өйрәнелгән җөмлә төрләрен файдаланып, хикәя төзү;
-укыган хикәяләрнең эчтәлеген сөйли белү;
-үзе, гаиләсе һәм дуслары турында кечкенә информация бирә белү.
-татар алфавитындагы хәрефләрне таный белү;
-хәреф-аваз системасын аера, татар теленә хас булган авазларны дөрес әйтеп укый белү;
-дәреслектә уку өчен бирелгән җөмләләрне, текстларны дөрес интонация белән укый белү;
-тексттагы тыныш билгеләренә карата тиешле пауза һәм интонацияләрне үтәү,өтерләр янындагы сүзләрне тиңдәшлек, эндәшү интонацияләре белән уку;
-укыган материалның эчтәлегеннән кирәкле мәгълүматны аерып ала белү;
-кечкенә күләмле шигырьләрне яттан сөйләү;

-укыганда сүзлекләр куллана белү.

2 нче сыйныф

Шәхси нәтиҗәләр

- үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;
- дәреслек геройларына, күршеңә ярдәм итүдә таныл-белү инициативасын күрсәтү;
- үз мөмкинлекләреңне бәяләү, тормыш тәҗрибәсен куллану;
- дәрестә үзенең белем һәм күнекмәләрен куллану;
- үз фикереңне әйтә белү;
- иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру;
- үз уңышларың-уңышсызлыкларың сәбәпләре турында фикер йөртү;
- кече яшьтәге мәктәп баласы үзе тел берәмлекләрен танып, таныш һәм таныш булмаганнарга бүлә белү;
- биремнәр системасында ориентлашырга өйрәнү.

Танып белү универсаль уку гамәлләре

-үзенә кирәкле информацияне таба белү; анализлый һәм информацияне бәяли белү;
-логик фикерләү чылбырын төзү;
-тәкъдим ителгән план ярдәмендә предмет, күренешләрне сурәтләү;
-мәгълүмат җиткерүче символларны уку;
-тормыш тәҗрибәсен кулланып, ситуациянең моделе буенча текст төзү;
-тәҗрибә куллану аша нәтиҗә чыгару;
-материаль объектлар (фишкалар) кулланып биремнәр үтәү;
-анализ, гомумиләштерү нигезендә нәтиҗә чыгару

Регулятив универсаль уку гамәлләре

-көч һәм энергия туплау, конфликтларны һәм каршылыкларны чишү максатында ихтыяр көчен үстерү;
-белгәнне һәм белмәгәнне аера белү;
-үз эшчәнлегеңне контрольгә алу, рәсемнәр ярдәмендә биремне үтәүнең дөреслеген тикшерү;
-эшләнәчәк эшкә мөстәкыйль максат куя белү;
-үз-үзеңне ихтыяр буенча көйләү;
-бәяләү нәтиҗәсен шартлы символик формада чагылдыру;
-дәрестә өйрәнелгән материалның фәнне өйрәнүдәге, тормыштагы әһәмиятен ачыклау;
-үтәлгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләү, уңышлылыгына бәя бирү;
-укучылар тарафыннан белгән яки әлегәчә белмәгән күнекмәләрне үзара бәйләү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре

-тыңлаучыларга аңлаешлы сөйләм төзү;
-күзаллау, фаразлау; логик фикер йөртү осталыгы; күршең белән хезмәттәшлек итү; фикерләү сәләтен үстерү, карарлар кабул итү һәм аны тормышка ашыру; үз фикереңне тулы, төгәл һәм ачык, аңлаешлы итеп әйтү, аны яклау;
җитмәгән мәгълүматны башкалардан сорашып белү; иптәшеңнең үз-үзен тотышы белән идарә итү.

Предмет нәтиҗәләре

-укучыда татарча укуга кызыксыну, омтылыш уяту;
-үз миллэтең белән горурлану, татар теленә мәхәббәт хисләре
тәрбияләү; -татар әдипләренең иң яхшы әдәби әсәрләре белән танышу;
-әдәби әсәрләрне дөрес һәм йөгерек, аңлап, сәнгатьле уку күнекмәләре булдыру, уку тизлеге нормаларына сыешу; -татар халык авыз иҗаты әсәрләрен белү, мәкаль һәм әйтемнәрне урынлы куллана белү;
-текстны аңларга, аңлаганны тыңлаучыга җиткерергә, дөрес һәм матур итеп укырга, укыганның эчтәлеген сөйләргә, тема буенча әңгәмә кора белергә, аралашканда тел чараларын урынлы файдалана белергә өйрәтү;

3 нче сыйныф

Шәхси нәтиҗәләр

- өстәмә мәгълүмат алу өчен, белешмә чыганаклардан мөстәкыйль файдалана алу:
- гомуми уку кунекмәләрен һәм үз эшчәнлегеңне оештыра алу сәләтләрен формалаштыру;
- үз эшчәнлегеңне планлаштыру, аны контрольдә тоту һәм бәяли белү күнекмәләре булдыру;
- дәрестә үзенең белем һәм күнекмәләрен куллану;
- үз фикереңне әйтә белү;
- иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру;
- үз уңышларың-уңышсызлыкларың сәбәпләре турында фикер йөртү;
- кече яшьтәге мәктәп баласы үзе тел берәмлекләрен танып, таныш һәм таныш булмаганнарга бүлә белү;
- биремнәр системасында ориентлашырга өйрәнү.

Танып белү универсаль уку гамәлләре

-үзенә кирәкле информацияне таба белү; анализлый һәм информацияне бәяли белү;
-логик фикерләү чылбырын төзү;
-тәкъдим ителгән план ярдәмендә предмет, күренешләрне сурәтләү;
-мәгълүмат җиткерүче символларны уку;
-тормыш тәҗрибәсен кулланып, ситуациянең моделе буенча текст төзү;
-тәҗрибә куллану аша нәтиҗә чыгару;
-материаль объектлар (фишкалар) кулланып биремнәр үтәү;
-анализ, гомумиләштерү нигезендә нәтиҗә чыгару

<u>Регулятив универсаль уку гамәлләре</u>

-көч һәм энергия туплау, конфликтларны һәм каршылыкларны чишү максатында ихтыяр көчен үстерү;
-белгәнне һәм белмәгәнне аер абелү;
-үз эшчәнлегеңне контрольгә алу, рәсемнәр ярдәмендә биремне үтәүнең дөреслеген тикшерү;
-эшләнәчәк эшкә мөстәкыйль максат куя белү;
-үз-үзеңне ихтыяр буенча көйләү;
-бәяләү нәтиҗәсен шартлы символик формада чагылдыру;
-дәрестә өйрәнелгән материалның фәнне өйрәнүдәге, тормыштагы әһәмиятен ачыклау;
- уку хезмәтенә бәя бирә белү;
-укудагы уңышларның, уңышсызлыкларның сәбәбен аңлый, анализлый белү;

-укытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү;
-дәрескә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли белү, алар белән дөрес эш итә белү;
-дәрестә эш урынын мөстәкыйль әзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү;

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре

-тыңлаучыларга аңлаешлы сөйләм төзү;
-күзаллау, фаразлау; логик фикер йөртү осталыгы; күршең белән хезмәттәшлек итү; фикерләү сәләтен үстерү, карарлар кабул итү һәм аны
-тормышка ашыру; үз фикереңне тулы, төгәл һәм ачык, аңлаешлы итеп әйтү, аны яклау;
җитмәгән мәгълүматны башкалардан сорашып белү; иптәшеңнең үз-үзен тотышы белән идарә итү.

Предмет нәтиҗәләре

-Әсәрдәге сүзләрне дөрес итеп әйтеп,кычкырып һәм эчтән укый белү.
-Шигырьләрне сәнгатьле итеп уку.
-Әсәрнең мәгънәви кисәкләре арасында бәйләнешләрне ачыклау, төп фикерне билгеләү һәм аны үз сүзләрен белән әйтеп бирү.
-Төрле авторларның 6-8 шигырен яттан сөйләү.
-Кыска күләмле әсәрләрнең эчтәлеген сөйләү.
-Тылсымлы һәм хайваннар турындагы әкиятләрне, мәсәлләрне аера белү.
-Әсәрдәге төп геройны характерлау, төрле әсәр геройларына чагыштырмача характеристика бирә белү.
-Укылган әсәрдән чагыштыру, җанландыру, контрастны таба белү.
-Сүзлекләрдән файдалану.
-Аерым бер элементы буенча китапта ориентлашырга өйрәтү(авторы, исеме, “Эчтәлек” бите, иллюстрацияләр).

4 нче сыйныф

Шәхси нәтиҗәләр:

-үз илең, халкың һәм тарихың белән горурлану хисләре формалаштыру, һөнәрләр дөньясы белән танышу, җәмәгать урыннарында, мәктәптә үз-үзеңне тотуның әхлакый кагыйдәләрен үзләштерү,аңлы рәвештә рефлексив үзбәя формалаштыру
-уку эшчәнлеге һәм аның мотивлары арасында элемтә урнаштыру;
-әдәби мәдәният нигезендә матурлыкны күрә белү һәм эстетик хисләр формалаштыру.

Танып белү универсаль уку гамәлләре

- Үзенә кирәкле информацияне таба белү; анализлый һәм информацияне бәяли белү;
- логик фикерләү чылбырын төзү;
- тәкъдимителгән план ярдәмендә предмет, күренешләрнесурәтләү;
- мәгълүматҗиткерүчесимволларныуку;
- тормыш тәҗрибәсен кулланып, ситуациянең моделе буенча текст төзү;
- тәҗрибә кулану аша нәтиҗә чыгару;

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

-максатка ирешүдә үҗәтлек, авырлыкны җиңүгә әзер булу,авырлыкларны чишү ысулларын эзләүгә ихтыяҗ формалаштыру;
-план төзү һәм гамәлләр тәртибен ачыклау;
-ирешеләчәк нәтиҗәне алдан күрү;
-проблеманы чишүдә берничә вариант табу,аларны кулланып карау;

-үтәлгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләү, уңышлылыгына бәя бирү;
-кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылу.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре

-укытучы, туганнар, әти-әниләр белән хезмәттәшлекне планлаштыру –катнашучыларның максатларын, вазифаларын үзара аралашу ысулларын билгеләү;
-дискуссиядә катнашу, сораулар формалаштыру, җитмәгән мәгълүматны башкалардан сорашып белү;
-эшлекле партнерлы аралашу, төркемдә үзара ярдәм итешү;
-үз фикереңне тулы, төгәл һәм ачык , аңлаешлы итеп әйтү, аны яклау

Предмет нәтиҗәләре:

— әсәрне сүзләрне дөрес әйтеп кычкырып һәм эчтән укый белү;
— әсәрнең темасын, төп мәгънәсен ачыклау, мәгънәви кисәкләргә бүлү, алар арасындагы бәйләнешләрне, төп фикерне билгеләү һәм аны үз сүзләрең белән әйтеп бирү;
— фольклор жанрларын аеру: хайваннар турындагы, тылсымлы әкиятләрне өйрәнү, мәсәл, хикәя, турында кузаллау, халык иҗаты әсәрләре һәм автор әсәрләрен төркемли белү;
— әсәр геройларын характерлый белү, авторның үз героена мөнәсәбәтен күрсәтү, геройларга чагыштырма характеристика бирү;
— төрле авторларның 6-8 шигырен яттан сөйләү;
— кыска күләмле әсәрләрнең эчтәлеген сөйләү;
— укылган әсәрдән чагыштыру, җанландыру, контрастны таба белү;
— сүзлекләрдән файдалану, тематик сүзлекләр төзү;
— элементы буенча китапта ориентлашырга өйрәтү (авторы, исеме, “Эчтәлек” бите, иллюстрацияләр)

2. Предметның эчтәлеге

1 нче сыйныф

Әзерлек чоры

Әкият текстын тыңлау. Иллюстрациялорнең (рәсемнәрнең) текст өлешләре белән бәйләнешен (мөнәсәбәтен) ачыклау. Әкият эчтәлеген сөйләү.

Балаларда текст турында, беренчедән, мәгънә ягыннан үзара бәйләнгән һәм хәбәр итү интонациясе белән әйтелә торган, якынча тәмамланган фикерне белдерүче, билгеле бер эзлеклелектә килгән сүз һәм җөмләләр җыелмасы буларак, икенчендән, нәрсә турында да булса хәбәр итүче һәм ишетеп, күреп зиһенгә алына торган мәгълүмат буларак башлангыч күзаллау булдыру. Иллюстрация темасы буенча җөмләләр төзү. Конкрет җөмләләр белән текстның график моделе арасындагы мөнәсәбәтне ачыклау. Рәсем белән бирелгән хикәяне исемләү (исем кушу). Текст төзү элементлары. Тәкъдим ителгән график моделе буенча хикәя эчтәлеген сөйләү. Укылган текст эчтәлеге буенча бирелгән укытучы сорауларына җавап бирү. Текст эчтәлеген сайлап алып сөйләү, шигырь ятлау.

Телнең структур берәмлеге буларак сүз турында башлангыч күзаллау булдыру. Басма хәрефләрнең элемент-элгеләре белән танышу.

Әлифба чоры

Сузык [а, ә, ы, э, и, у, ү, о, ө] авазларының сүздә төрле позициядә килгән һәм аерым кулланылган очрактагы артикуляцияләрен ныгыту. Сузык авазларны аеру күнегүләре. Иҗек ясау процессында сузыкларның роле. Сүз кисәге буларак иҗек турында белешмә. График схема буенча сузык авазны әйткәндә, сузыкка басым куеп әйтү. Сүзнең график схемалары буенча сүзне көйләп,иҗекләргә бүлеп салмак һәм орфоэпик дөрес уку. Сүзнең иҗекләргә бүленешен дуга ярдәмендә билгеләү.

Схемада сузык авазны башта түгәрәк, соңыннан транскрипция билгесе белән билгеләү. Ишетелгән һәм әйтелгән сүзләр арасыннан өйрәнелә торган аваз кергән сүзне таный һәм аера белергә өйрәнү. Өйрәнелгән сузык аваз кергән сүзләр сайлау.
Элемент-өлге ярдәме белән басма хәрефләр төзү һәм аларның формаларын үзләштерү. Хәреф турында авазның тышкы билгесе, ягъни «киеме» буларак образлы күзаллау булдыру.
Укытучы укыган текстны тыңлау, эчтәлеген аңлау, куелган сорауларга җавап табу, ишетеп кабул ителгән текстның эчтәлеген тулысынча яки сайлап сөйләү.
Парсыз сонор тартык авазлар
[м, н, л, р, й, ң] сонор тартык авазлары. Бирелгән авазларның артикуляциясе : үпкәдән килә торган һава агымы бер сөйләм органында, мәсәлән иреннәрдә, тешләрдә, тел алдында, тел уртасында, тел артында киртәгә яки тоткарлыкка очрый, бу авазларны әйткәндә тон өстенлек итә, шау катнаша гына. Шуңа күрә ул авазларны ярым сузыклар дип тә йөртәләр.
Калын һәм нечкә яңгырашлы сүзләрдә сонор тартык авазлар әйтелешен чагыштыру; язуда аларның калын яңгырашын калын сузык аваз хәрефләре (а, у, о, ы) белән (ма, му), нечкә яңгырашын нечкә сузык аваз (ә, и, ө, ү, э) белән белдерү. Сүздә һәр авазны аерып әйтү алымы. һәм схема белән бирелгән аваз анализы. Анализлана торган сүз составына әаерым аваз артикуляциясе. Тартык авазларның яңгыраулыгын белдерүче билге — уртасында нокта булган квадрат белән билгеләү.
Яңгырау һәм саңгырау парлары булган тартыклар
Яңгырау һәм саңгырау тартыкларны калын һәм нечкә яңгырашын билгеләү: нечкәлек яңгырау, саңгырау ([д-т],[з-с],[г-к],[гъ-къ] һ.б.) парларның үзара мөнәсәбәтен ачыклау. Мәсәлән бар-бар, бар-пар һ.б. Өйрәнү тәртибендә басма хәреф формаларын үзләштерү.
Авазларында аерма булган сүзләрне, яңгырау һәм саңгырау тартык авазлардан башланган сүзләрне әйтеп карау, чагыштыру күнегүләре

Аваз-хәреф схемалары нигезендә авазларны аеру, иҗекләр, сүзләр, текстлар уку.
Башлангыч сүзне һәм сүзнең авазын алмаштыру яки аваз өстәү юлы белән ясалган яңа сүзләрне (бур-бура-буран), шулай ук ике яктан да бертөрле укыла торган (ана) сүзләрне уку. Табышмаклар уку һәм аларның җавабын табу. Тизәйткечләр, санамышлар, үртәвечләр, өйрәнелә торган аваз булган халык мәкальләрен уку, истә калдыру һәм хәтер буенча сөйләү. Аваз. иҗек.сүз.җөмлә һәм текст турында образлы күзаллау формалаштыру.
Аеру билгеләре булып торган ь һәм ъ тансоң [й] авазы
Язуда аеру билгеләре булып торган ь һәм ъ һәм сузык аваз хәрефләрә ярдәмендә [й] авазының язуда бирелешен (ь+е, я, ю; ъ+е, ю, я) аңлату. (Я, е, ю хәрефләре алдындагы иҗек калын сүзләргә (алъяпкыч) ъ билгесе, алдагы иҗек нечкә сүзләргә (дөнья) ь билгесе куелуын аңлатыла).
Аеру билгеләре һәм сузык аваз хәрефләре белән белдерелгән [й] авазлы сүзләрнең аваз анализы. [Й] авазы кергән сүзләрнең аваз схемасын уку. аны хәреф формасына үзгәртү, соңыннан башта иҗекләп, аннан соң орфоэпик дөрес итеп уку. Ь, ъ билгеләренең басма хәрефләрен төзү һәм аларның формаларын үзләштерү. Парсыз тартык авазлар
Парсыз [х, һ, щ, ц] тартыклар артикуляциясе. Бу авазларның характеристикасы. Парсыз тартык авазлар кергән иҗекләр һәм сүзләр, текстлар уку. Текстның эчтәлеген үзләштерү. Эчтәлеген сөйләү. Басма хәрефләрнең формаларын үзләштерү.
Әлифбадан соңгы чор. Татар халык авыз иҗаты белән танышу.
Балалар Әлифбадан әдәби укуга сиздермичә генә, эзлекле рәвештә күчәргә тиеш. Кече яшьтәге мәктәп балалары аңлап укуның беренчел күнекмәләрен ала, халык авыз иҗатының жанрлары белән таныша һәм аларны тормышта кулланырга өйрәнә. Аптыраткыч-алдавыч, әйләнмәле, чылбыр әкиятләрнең сюжет-композиция үзенчәлекләрен аера, авторларның чәчмә һәм шигъри текстлары белән

таныша. Халык авыз иҗаты һәм шагыйрьләрнең шигъри әсәрләре аша, юл ахырындагы охшаш сүзләргә нигезләнеп, рифма, кабатлаулар, сәнгатьлелек турында беренчел кузаллау булдырыла.

Халык авыз иҗаты турында гомуми күзаллау. Авторларының булмавы, телдән сөйләм, гамәли уен характерындагы кече жанр әсәрләре. Бишек җырлары, санамыш, табышмак, тизәйткеч, эндәшләр. Әйләнмәле һәм чылбыр экиятләре. Халык авыз иҗатының табышмак, әйләнмәле экият кебек формаларын гамәли үзләштерү.

Сурәтләнгән вакыйгаларга карата автор фикере (әсәр исеме, геройларга характеристика, автор бәяләмәсе).Төрле жанрдагы текстларны аңлап уку күнекмәләрен формалаштыру. Текстагы «авыр» (озын һәм таныш булмаган) сүзләрне укыганда иҗекләп укырга мөмкин. Җөмләнең тыныш билгеләренә карап җөмләләр арасында тукталыш (пауза) ясау. Хикәяләү, сорау, тойгылы җөмләләрнең интонациясен бирү. Укылган текст буенча бирелгән сорауларга тулы җавап бирү. сайлап алып эчтәлеген сөйләү, текстның башын, ахырын үзгәртү, аңа яңа исем бирә белү күнекмәләренә ия булу.Текстның 1) башлам (вакыйга нәрсәдән башалана). 2) төп өлеш (катнашучы-геройлар белән нәрсә була), 3) йомгаклауга (нәрсә ничек тәгәлләнә) туры килә торган кисәкләрен табу һәм уку. Текста сурәтләнгән вакыйгаларга укучы баланың һәм авторның мөнәсәбәтен белдерә белү.

Тормыш-көнкүреш экиятләре. Тормыш-кәнкүреш экиятләренең килеп чыгышы. Тылсымлы экиятләрдән аермалы яклары. Әкиятләрдә проблемалар, үгет-нәсыйхәт, юмор хисе.

Әдәби жанрлар

Жанрлар турында гомуми күзаллау булдыру; хикәя, шигырь. Хәсән Туфан.— Юкмыш бабай малае‖.

Библиографик культура

Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба

белү. Кече яшьтәге мәктәп баласының дәрестән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану.Республика, туган як турында мәгълүмат бирү. Татар язучылары иҗаты белән танышу.

Уку , сөйләү, тыңлау күнекмәләре формалаштыру. Автор әсәрләре.

Укучыларны тиз һәм йөгерек укырга гадәтләндерү. Укыганда орфоэпия нормаларын төгәл саклау, дөрес тавыш төсмерләре (тавыш көче, темпы) белән укырга өйрәтү. Аңлап һәм сәнгатьле уку күнекмәләре булдыру. Укуга карата таләпләрне төгәл үтәү: кычкырып укуның дөреслеге, сәнгатьлелеге, укуның тизлеге. Резеда Вәлиева ―Кыңгырау чәчәк‖ хикәясе. Х. Халиков. ―Әлләул да белә микән?‖, ‖Песи үләне‖, ‖Каен җиләге‖, ―Тузганак‖, ―Энҗе чәчәк‖.

2 нче сыйныф

Халык авыз иҗаты

Хайваннар турында экиятләр. Әкиятләр турында гомуми кузаллау. Татар халык экиятләрендәге төп герой белән башка халыклар экиятләрендәге төп герой арасындагы охшаш һәм аермалы яклар. Геройларның характеры. Россия халыклары экиятләре.

Тылсымлы экиятләр. Җирдәге һәм тылсымлы дөньяны чагыштыру. Тылсымлы предметлар, (эченнән гаскәр чыга торган таяк,төрле ашамлыклар тулы тырыс, хәзинәсе бер дә кимеми торган сумка, кеше күзенә күрсәтми торган бүрек, җилән, зур атлата торган итек, дошманны кырып сала торган кылыч һ. б., герой куллана торган тылсымлы әйберләр: тарак, көзге, кайрак, балдак. Тылсымлы булышчылар (җәнлекләр: әтәч, бүре, аю, куян, убырлы карчык, һ.б.), тылсымлы төсләр (ак һәм кара). Борынгы дөньяның тылсымлы экиятләрдә чагылышы (табигать көчләре, кешеләрнең хайваннарга, үсемлекләргә әверелеше).

Тылсымлы экиятләрнең төзелеше (вакыйгаларның чылбыр рәвешендә баруы, кабатланулар, билгеле бер ритм, экиятне истә калдыру). **Автор әсәрләре**

Шигъри формада язылган тылсымлы әкиятләр (Г. Тукай “Кәҗә белән сарык әкияте”), аның халык әкиятләре белән охшашлыгы, сюжет һәм композиция үзенчәлеге. Капма-каршы ике төрле дөнья бирелеше (җирдәге һәм тылсымлы, тылсымлы булышчылар, тылсымлы әйберләр, тылсымлы төсләр). Автор теленең кабатланмас матурлыгы. Халык авыз иҗаты белән охшашлык (кабатланулар, вакыйгалар бергәлеге һ.б.)

Хикәя жанры. (А. Әхмәт, Г. Ибраһимов, И. Туктар, Л.Лерон,Ә Моталлапов, Э. Шәрифуллина).Жанр үзенчәлекләре: сурәтләнгән вакыйгаларның тормышчанлыгы; әхлакый проблемаларның актуальлеге; уйдырмалар. Хикәянең төп мәгънәсе. Хикәя исеменең эчтәлеккә туры килүе. Хикәя геройлары, аларның портретлары һәм характерларының сөйләмнәре, башкарган гамәлләре аша чагылышы. Авторның үз героена мөнәсәбәте.

Шигърият

Кеше һәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып кузаллау. Әйләнә-тирә дөньяның матурлыгы — шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуга инандыру. Шигырьдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлык .Чагыштыру, контраст,, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп,тавыш көче.. тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү, түбәнәйтү)

Библиографик культура формалаштыру.

“Эчтәлек ” белән танышу , аңа карап, кирәкле әсәрне китаптан таба белү, кече яшьтәге мәктәп баласының дәреслектән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү.Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру.

Уку, сөйләү, тыңлау күнекмәләре формалаштыру

Сәнгатьле уку күнекмәләре формалаштыру (интонация, тон, темп саклап кычкырып уку) Автор бирергә теләгән картинаны күзаллау. Эчтән укый белергә күнектерү. Чылбыр рәвешендә укыганда үз урыныңны белеп , чират буенча уку.Укылган әсәргә анализ ясау.

3нче сыйныф

Хайваннар турында әкиятләр. Халык авыз иҗатының бер төре булган һәм җир йөзендәге барлык милләтләрдә дә яшәп килүче, буыннан буыннарга күчеп йөрүче хайваннар турындагы әкиятләр турында гомуми кузаллау булдыру. Әкиятләрнең гасырлар дәвамында үсеше. Гади вакыт тасмасы: 1) бик борынгы әкиятләр, 2) борынгы, 3) бик борынгы булмаган әкияти вакыйгалар турында аңлату.

Бик борынгы әкиятләрдә хайваннар арасындагы мөнәсәбәтләр, аларның тышкы күренешләре төп урынны алып тора. Борынгы әкиятләрдә геройның аңы, хәйләгә осталыгына дан җырлана. Ә әкияти вакыйгалар исә үз эченә геройның изге эшләрен, аның сәләтен, киң күңеллеген күрсәтүне максат итеп куя. Йөремсәк әкиятләр турында кузаллау булдырыла.

Мәсәлләр жанры. Мәсәлләрнең ике өлештән: хикәяләү (тарихи вакыйга) һәм мораль (нәтиҗә, тәрбияви аңлатулар) торуын аңлату. Мәсәлнең хикәяләү өлешенең әкиятләрдән килеп чыгуына басым ясау. Мәсәлләрнең мораль өлешенең мәкальләр белән охшашлыгы. Мәсәл жанрының килеп чыгышы, үсеше. Бөтендөньяга танылган мәсәлчеләр: Эзоп, Ж. Лафонтен, И. Крылов, татар мәсәлчеләре К. Насыйри, Г. Тукай, М. Гафури, Т. Яхин, Г. Шамуков, Ә. Исхак, Ф. Яхин һәм башкалар турында өйрәнү.

Мәкаль жанры. Мәкальләр – ул борынгылар сүзе, аталар сүзе, картлар сүзе, тәҗрибә һәм хикмәт җимеше, хәтердә сакланырга тиешле хәзинә, халыкның күмәк фикере, тормыш кагыйдәсе, сүзгә дәлил, тормышта киңәш. Мәкаль сүзе гарәп теленнән алынган, “урынлы сүз яки тиешле урында әйтелгән сүз” дигән мәгънәне аңлатуын төшендерү. Төрле халыклар мәкальләре. Мәкальләрне сөйләмдә, мәсәлләрдә урынлы куллану.

Хикәя жанры турында кузаллау формалаштыру. Хикәя геройлары, аларның портретлары һәм характер үзенчәлекләре, башкарган гамәлләре аша чагылышы. Авторның үз героена мөнәсәбәте. Геройларга чагыштырма характеристика. Герой яшәгән тирәлек, пейзаж.

Әкият һәм хикәя жанрының үзгәлеге турында кузаллау формалаштыру. Әкият һәм хикәя жанрларының композиция үзенчәлеген (күзәтүләр аша) аңлату. Укучы-тыңлаучыга табигый көчләрнең серен, әкият геройларының серле тормыш агышын күрсәтү, хикәя геройларының характерын тормыштан алынган вакыйгаларны чагылдырып сөйләү.

Шигърият. Кеше һәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып кузаллау. Әйләнә-тирә дөньяның матурлыгы — шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуга инандыру. Шигырьдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлык. Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (*тавышны күтәрү, түбәнәйтү*).

Вакыт тасмасы. Фольклор әсәрләреннән әкиятләрне вакыт тасмасында күрсәтү(*бик борынгы, борынгы, әкияти вакыйгалар*)

Библиографик культура формалаштыру.

“Эчтәлек ” белән танышу , аңа карап, кирәкле әсәрне китаптан таба белү, кече яшьтәге мәктәп баласының дәреслектән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү. Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Төрле җыентыклар төзергә өйрәнү.

Уку, сөйләү, тыңлау күнекмәләре формалаштыру

Сәнгатьле уку күнекмәләре формалаштыру (интонация, тон, темп саклап кычкырып уку) Автор бирергә теләгән картинаны күзаллау. Эчтән укый белергә күнектерү. Чылбыр рәвешендә укыганда үз урыныңны белеп , чират буенча уку.Укылган әсәргә анализ ясау. Уку техникасын үстерү

4 нче сыйныф

Халык авыз иҗаты

Мифлар турында гомуми кузаллау булдыру. Борынгы халыкларның тормышы, кеше һәм табигать арасындагы мөнәсәбәт. Тормыш агачы, тотем хайваннар һәм тотем үсемлекләр, кешеләрнең аларга карашы, борынгы традицияләрнең сакланышы.

Тылсымлы әкиятләр.

Дөнья турында борынгы кузаллаулар чагылышы. Тылсымлы әкият герое. Тылсым дөньясы, тылсымлы предметлар, сихри саннар, сүзләр, тылсымлы булышчылар. Тылсымлы әкият законнары: әкият герое өеннән чыгып китә, максатка ирешү юлы (тылсым дөньясы, карурманнар аша үтүче юл, сынаулар, тылсымлы булышчы ярдәме, җиңү шатлыгы). Халыклар әкиятләренең мифлар, легендаларда чагылышы.

Риваять һәм легендалар.

Риваять һәм легендаларда сөйләнгән геройлятьар, аларның кичерешләре. Тарихи бәйләнеш. Төрле атамалар, аларның килеп чыгышы. Риваять һәм легендаларда бирелгзн вакыйгаларның әкиятләрдә чагылышы.

Автор әкиятләре

Автор әкиятләренең халык әкиятләре белән охшашлыгы. (жанр һәм сюжет). Халык әкиятләрендәге тылсым белән җиңүләр, автор әкиятләрендә акыл белән эш итеп уңышка ирешү, ярату һәм яратыла белүнең көче.

Фольклор жанрының тормышта, хәзерге вакытта яшәеше.

Халык традицияләре һәм бәйрәмнәре. Гимннар (Татарстан гимны). Халык һәм автор әкиятләре.

Хикәя

Хикәя жанры турында кузаллау формалаштыруны дәвам итү. Хикәя геройлары, аларның портретлары һәм характер үзенчәлекләре, башкарган гамәлләре аша чагылышы. Авторның үз героена мөнәсәбәте. Геройларга чагыштырма характеристика. Герой характерының катлаулылыгы, вакыт белән бәйләнеше. Герой яшәгән тирәлек, пейзаж. Хикәядәге чынбарлык чагылышы. Әдәби тел бердәмлекләре.

Әкият һәм хикәя жанрының үзгәлеге турында кузаллау формалаштыру. Әкият һәм хикәя жанрларының композиция үзенчәлеген (күзәтүләр аша) аңлату. Укучы-тыңлаучыга табигый көчләрнең серен, әкият геройларының серле тормыш агышын күрсәтү, хикәя геройларының характерын тормыштан алынган вакыйгаларны чагылдырып сөйләү.

Шигърият. Кеше һәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып кузаллау. Әйләнә-тирә дөньяның матурлыгы — шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуга инандыру. Шигырьдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлык. Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү, түбәнәйтү).

Әсәр авторлары турында

Шагыйрь, язучы, рәссамнарның биографиясе.

а) әсәрдә авторлар кичереше;

ә) автор күзәтүләренең чагылышы;

б) хәзерге заман авторлары белән очрашу, балаларның авторга сораулары, җаваплар.

Библиографик культура формалаштыру.

“Эчтәлек ” белән танышу , аңа карап, кирәкле әсәрне китаптан таба белү, кече яшьтәге мәктәп баласының дәреслектән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү. Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Төрле җыентыклар төзергә өйрәнү. Әсәр авторлары турында мәгълүмат туплау.

Уку, сөйләү, тыңлау күнекмәләре формалаштыру

Сәнгатьле уку күнекмәләре формалаштыру (интонация, тон, темп саклап кычкырып уку) Автор бирергә теләгән картинаны күзаллау. Эчтән укый белергә күнектерү. Чылбыр рәвешендә укыганда үз урыныңны белеп , чират буенча уку. Укылган әсәргә анализ ясау. Уку техникасын үстерү.

Календарь-тематик планлаштыру

(Г.М. Сафиуллина Ф.Ф.Хәсәнова Әдәби уку 1,2,3)

Гомуми т/с	Дәрес темасы	Бүлектәге с/с	Үткәрү вакыты		искәрмә
			План. вакыт	Факт. вакыт	
	Күзәтәбез һәм тәэсирләр белән уртаклашабыз (14 сәг)				
1	Б. Рәхмәт «Иң күңелле чак», Р. Хисмәтуллин «Июль аланы»	1			
2	М. Галиев «Җиләктән кайтканда»	1			
3	Күк йөзендә болыт-рәсемнәр. Б. Рәхимова «Шук болытлар, батыр җил, якты кояш», Н. Дәүли «Бала болыт»	1			
4	Шигырьләрдә сынландыру. Р. Корбан “Көз нигә моңая” Л. Лерон «Яңгырның ял көне», М. Җәлил “Яңгыр”	1			
5	Җир өстенә яфрак ява. Р. Мингалим «Август каеннары», З. Туфайлова «Яфрак ява»	1			
6	Алтын көз. «Музей йорты»на сәяхәт.И. С. Остроуховның «Алтын көз» картинасы. Х. Әюпов «Әбиләр чуагы»	1			
7	Кыр казлары китә җылы якка. М. Мазунов «Карап торам», Г. Хәсәнов «Кыр казы»	1			
8	Йорт казлары – гаҗәп кызык кошлар. Г. Бәширов «Ана каз белән ата каз һәм аларның унике бәбкәсе», Н. Гыйматдинова«Казлар»	1			
9	Тәрбияче попугай. Г. Остер «Серне ачты»	1			
10	Табигать күренешен тасвирлау. Әнис Шакировның куен дәфтәре	1			
11	Авторның үз геройларына мөнәсәбәте. Әнис Шакировның куен дәфтәре.	1			
12	Шигырь өлешләре.«Серле ачкыч» мәктәп клубы утырышы	1			
13	Шигырьдә әдәби сурәтләү чаралары (чагыштыру, җанландыру) Серле чишмә, моңлы чишмә	1			
14	Хикәя геройларының портретлары. Сарбайның батырлыгы	1			
	Чагыштырулар серенә төшенәбез (6 сәг)				
15	Кешелек дөньясы һәм тылсымлы дөнья арасындагы бәйләнеш. Эш кешене тәрбияли, ялкаулык боза	1			
16	Хайваннар турында әкиятләр. Һәр җәнлекнең үз төсе	1			
17	Чылбыр рәвешендәге әкият. Эшү ткәч, үкенүдән файда юк	1			
18	Халык әкиятләрендәге сюжет кулланылышы (капма-каршы ике дөнья, булышчылыр). И куян, куян…	1			
19	Әкият геройлары турында фикер. Җәнлекләр арасында да патша була	1			
20	Әкиятләрнең жанр үзенчәлеге Комсызлы ккитергән бәла	1			
	Кешеләрнең хыялларын аңларга тырышабыз (7 сәг)				
21	Шигырь уку үзенчәлеге. Хыял дөньясында	1			
22	Әкияткә карата фикерләр. Мәче малае Шукбай	1			
23	Автор теленең кабатланмас матурлыгы. Мәчеләр дә кешеләрчә яши	1			
24	Үзеңне әкият герое белән чагыштыру «Серле ачкыч» мәктәп клубы утырышы	1			
25	Укылган әсәрне анализлау Нәниләрнең хыялы А.Гыйләҗев “Суык” Нәниләрнең хыялы	1			

26	Рифманы сиземләү, таба белү. Дүрт аяклы дустым	1			
27	Хикәя герое. Характер һәм тойгылар үзенчәлеге. Батырлыкка җирдә урын бар	1			
	Ярату турында (8 сәг)				
28	Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып тану Барысын да яратам	1			
29	Геройларның характерына чагыштырма анализ. Авыл хикмәтләре	1			
30	Әсәрдә әдәби сурәтләү чаралары. Җәйге кояш астында. В.Нуриев “Кем катырак суга?”	1			
31	Әсәр исеменең төп мәгънә, эчтәлек белән туры килүе. Шатлык – тәнгә сихәт. 1 яртыеллык буенча белемнәрне тикшерү(тест биремнәре)	1			
32	Дөрес тавыш төсмерләре белән уку. Болын патшасы	1			
33	Геройларның характерына чагыштырма анализ. Чишмә буенда	1			
34	Сурәтләү. Туган як кышы	1			
35	Тавыш төсмерләре бирү Кар – ул муллык билгесе	1			
	Хикмәтле тормыш тәҗрибәсе туплыйбыз (8 сәг)				
36	Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып тану. Кыш шатлыгы	1			
37	Мәсәл серләренә төшенәбез. Мәсәлләр турында гомуми төшенчә	1			
38	Мәсәл һәм әкиятне чагыштыру. Тапкырлык үлемнән коткара	1			
39	Мәсәлләрнең хайваннар турындагы әкиятләрдән килеп чыгуы. Юк урында мактау – зарарлы эш	1			
40	Мәсәлләрнең төп асылы, эчтәлеге. Көч җитмәслек нәрсәне акыл белән җиңеп була	1			
41	Мәсәл моралендә мәкальләр куллану Һәр максатка чара бар	1			
42	Татар язучыларының мәсәлләре Эшең барып чыкмаса, гаепнеүзеңнән эзлә	1			
43	Мәсәлләрнең тәрбияви роле Бердәмлектә көч	1			
	Көлке серләрен эзлибез (5 сәг)				
44	Авторның геройга мөнәсәбәтен ачыклау Белмәү гаеп түгел, белергә теләмәү - гаеп	1			
45	Шигырь исеме, аның эчтәлеге арасындагы контраст. Белгән – белгәнен эшләр	1			
46	Юмористик характердагы әсәрләр. Бүләк зур булмас, укыган кеше хур булмас	1			
47	Әдәби әсәрләрдә чагыштыру һәм контраст. Акылның кадере – әдәп белән, куәтнең кадере – сәләт белән	1			
48	Шигырьләрдә мораль. Көнең бушка үтмәсен	1			
	Герой ничек туа? (9 сәг)				
49	Әсәр өлешләренә исем кую.Беләге юан – берне егар, белеме булган – меңне егар	1			
50	Әкиятләрдәге вакыйгаларның кабатлануы.Ф. Яруллин. «Тылсымлы ачкыч»	1			
51	Әдәби әсәр һәм рәсем сәнгатенең бәйләнеше. Белер өчен дөресен, бик күп укырга кирәк	1			
52	Әсәрләрдә сурәтләү чаралары. Гыйлем ачкычы – китап	1			
53	Шигырь эчтәлеге һәм чынбарлык арасындагы бәйләнеш.Шыбырдашыптама тамчылар	1			
54	Төрле ел фасылларын чагыштырып сурәтләү. Беренче күкрәү	1			
55	Фәнни текстлар. Табигать – иң серле китап	1			
56	Әсәргә план төзү. Шифалы яңгырлар	1			

57	Әйләнә-тирә дөнья матурлыгы. Канатлы дуслар	1			
	Үткәннәр белән хәзергене чагыштырабыз (11 сәг)				
58	Тарихка мөрәҗәгать. Үткәнеңне онытма син! Бик борынгы манара	1			
59	Без тарихлы халык. Сабантуй – халык бәйрәме	1			
60	Нәсел агачы. «Музей йорты»на сәяхәт.	1			
61	Алар Ватан өчен көрәште. Рәхмә тсезгә, ветераннар!	1			
62	Сугыш чоры балалары	1			
63	Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү. Канатлар кая илтә? Матурлыкка бай ул безнең заман	1			
64	Йомгаклау контроль тесты	1			
65-67	Ныгыту.Гомумиләштерү.	2			
68	Йомгаклау	1			